

Streszczenie

Turystyka poważnie ucierpiała z powodu kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Jednocześnie jednak potwierdziła swoje znaczenie jako siła napędowa wzrostu gospodarczego, źródło zatrudnienia, dochodów i dobrobytu. Z chwilą, gdy sytuacja sektora zaczęła się poprawiać pojawiło się nowe zagrożenie dla perspektywy jego ożywienia w postaci ekonomicznych i społecznych skutków wojny Rosji z Ukrainą. W czasie, gdy sektor usiłuje radzić sobie z wyzwaniami pomimo niepewnych perspektyw potrzebne są konsekwentne działania transformacyjne, aby spowodować jego ożywienie i skierować turystykę na ścieżkę bardziej stabilnej, zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu przyszłości.

Trendy w turystyce w czasach kryzysu oraz ożywienia

Turystyka wciąż stoi w obliczu poważnych wyzwań spowodowanych bezprecedensową skalą i czasem trwania zawirowań, które przyniosła pandemia COVID-19. Ograniczenia w przemieszczaniu się ludzi uderzyły w kluczowy element gospodarki turystycznej powodując poważne skutki ekonomiczne i społeczne dla pracowników branży, przedsiębiorstw oraz celów podróży turystycznych, a także szerszego ekosystemu. W szczytowym momencie pandemii nastąpiło prawie całkowite zatrzymanie międzynarodowej wymiany turystycznej na świecie oraz poważne ograniczenie turystyki krajowej w wielu krajach. W krajach OECD bezpośredni wkład turystyki w PKB spadł o 1,9 punktu procentowego (do poziomu 2,8%), zaś udział eksportu usług spadł średnio o 10,6 punktu procentowego (do 9,9%).

W 2022 r. w turystyce nastąpiło znaczne ożywienie spowodowane spiętrzonym popytem i zniesieniem ograniczeń w podróżowaniu. Ożywienie to w poszczególnych krajach jest jednak niestabilne i nierówne, gdyż pojawiły się nowe niepewności związane ze spowolnieniem gospodarczym i niestabilnością geopolityczną na skutek wojny Rosji z Ukrainą. Przewiduje się, że turystyka krajowa, która podczas pandemii okazała się ważnym źródłem utrzymania wielu miejsc pracy i przedsiębiorstw wróci do poziomu sprzed pandemii do roku 2023 r., natomiast pełna odbudowa turystyki międzynarodowej potrwa do 2025 r. lub dłużej.

Przedsiębiorstwa turystyczne, które już wcześniej zmagaly się z problemami wynikającymi z pandemii muszą teraz stawić czoła rosnącym kosztom energii, żywności i innych nakładów, a także niedoborom pracowników i ich umiejętności. Towarzyszy temu kryzys dotyczący kosztów utrzymania, stanowiący obciążenie dla budżetów gospodarstw domowych, które w pierwszej kolejności będą ograniczały niekonieczne pozycje budżetowe, takie jak turystyka. Rządy i przedsiębiorstwa starają się sprostać nowym wyzwaniom, jednak istnieje ryzyko, że w działaniach na rzecz stworzenia bardziej odpornej, zrównoważonej i integracyjnej turystyki może nastąpić zastój.

Główne priorytety polityki mające przekształcić turystykę, aby zapewnić jej silniejszą i bardziej zrównoważoną przyszłość

Bezprecedensowy wstrząs dla turystyki stał się wezwaniem do działania dla rządów na wszystkich szczeblach oraz dla sektora prywatnego. Podmioty te starają się reagować w skoordynowany sposób, aby zapewnić sektorowi wsparcie oraz całościową, zrównoważoną i trwałą odbudowę. Mimo, że wstrząs dla sektora był głęboki i zagrażał przetrwaniu wielu przedsiębiorstw, to pozostawił on po sobie kilka pozytywnych następstw. W ogromnym stopniu podniósł świadomość roli turystyki jako siły gospodarczej i społecznej, a rządy podjęły bezprecedensowe kroki, aby pomóc przedsiębiorstwom turystycznym, pracownikom i turystom, czemu towarzyszyło pojawienie się nowych form współpracy w sektorze publicznym i prywatnym. Pandemia przyspieszyła też tempo rozwoju bardziej zrównoważonej i odpornej branży turystycznej. Obecnie istnieje możliwość wykorzystania tych doświadczeń, aby sprostać obecnym i przyszłym wyzwaniom dotyczącym turystyki.

Priorytetem nadal jest przywrócenie bezpiecznych możliwości podróżowania oraz zaufania konsumentów, wspieranie słabszych przedsiębiorstw i celów podróży turystycznych, które borykają się z niedoborem pracowników i ich umiejętności, a także realizacja potrzeb inwestycyjnych, aby zapewnić zróżnicowanie oferty turystycznej. Niezwykle ważne jest również, aby nie przegapić okazji do zajęcia się priorytetami długoterminowymi, do powtórzenia przemyślenia systemu turystyki i przygotowania się na przyszłe wstrząsy przy jednoczesnym przejściu do mocniejszych, bardziej sprawiedliwych i zrównoważonych modeli rozwoju turystyki.

Wymaga to spojrzenia zarówno wstecz, jak i w przyszłość. Zapewnienie sektorowi lepszej przyszłości oznacza potrzebę zajęcia się słabościami strukturalnymi, które utrudniały jego funkcjonowanie w przeszłości - przede wszystkim po to, by uniknąć powrotu do nie zrównoważonego rozwoju turystyki i zapewnić lokalnym społecznościom miejsca pracy, dobrobyt i inne korzyści z turystyki. Patrząc w przyszłość konieczne jest przyspieszenie działań w zakresie przyjaznego dla środowiska ożywienia gospodarczego oraz zmian klimatu, a także środków łagodzących i dostosowawczych, w tym w zakresie finansowania i inwestowania, pozwalających turystyce odgrywać swoją rolę. Jednocześnie konieczne są działania zapewniające sektorowi dostęp do pełni możliwości, jakie daje transformacja cyfrowa. W tym obszarze wiele przedsiębiorstw turystycznych oraz celów podróży nadal pozostaje w tyle mimo, że podczas pandemii nastąpiło zwiększone wykorzystanie tych możliwości, w tym w zakresie dostępu do umiejętności i infrastruktury.

Główne przesłania polityczne

Wspieranie zintegrowanej, sprawnej, perspektywicznej polityki zapewniającej lepszą przyszłość turystyki

- promowanie wybiegających w przyszłość strategii rozwoju turystyki w celu jej szybszego ożywienia, przyspieszenia transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz budowania we wszystkich strukturach rządowych potencjału pozwalającego przygotować się na przyszłe wstrząsy, reagować na nie i dostosowywać się do nich.
- wykorzystanie innowacyjnych sposobów podejścia przy opracowaniu i wdrażaniu środków reagowania na COVID-19, we współpracy z sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim, w celu przeprowadzenia transformacji strukturalnej niezbędnej do stworzenia silniejszego, bardziej zrównoważonego sektora oraz rozwiązywania przyszłych problemów w obszarze polityki turystycznej.

Budowanie odporności ekosystemu turystycznego

- Wspieranie otoczenia biznesowego, w którym MŚP z sektora turystyki będą mogły odnieść sukces i wzmocnić się. Powinno to obejmować lepszy dostęp do finansowania, budowanie umiejętności i potencjału oraz promowanie bardziej ekologicznych praktyk i rozwiązań cyfrowych.
- Zachęcanie do współpracy między podmiotami całego ekosystemu turystycznego, aby mogły one reagować na bieżące wydarzenia i dostosowywać się do nich, wymieniać informacje i doświadczenia oraz lepiej zrozumieć zagrożenia i możliwości.
- Wspieranie przyjaznych dla środowiska, zróżnicowanych celów podróży turystycznych poprzez elastyczne, dostosowane do potrzeb, przewidujące odpowiednie środki plany zarządzania celami podróży turystycznych, skuteczne mechanizmy monitorowania oraz zaangażowanie różnych podmiotów.
- Zgromadzenie rzetelnych i porównywalnych danych, stworzenie narzędzi do pomiaru i monitorowania odporności sektora turystyki, uzupełnienie luk w danych oraz umożliwienie szybkiego reagowania i podejmowania skutecznych decyzji w przypadku przyszłych kryzysów.

Promowanie przyjaznej dla środowiska odbudowy sektora turystyki

- Opracowanie długoterminowych, zintegrowanych strategii wraz z wizją i celami zrównoważonego rozwoju turystyki, planami działania i mechanizmami umożliwiającymi jak najlepsze wykorzystanie środków oraz koordynację działań wszystkich struktur rządowych.
- Wdrożenie zróżnicowanych, opartych na dowodach środków polityki, uznających za priorytet działania o dużym wpływie na cały łańcuch wartości w turystyce, służące podnoszeniu świadomości, uregulowaniu praktyk i inwestycji przyjaznych dla środowiska oraz zachęcaniu do ich stosowania.
- Promowanie świadomości w zakresie emisji dwutlenku węgla oraz budowanie zdolności podmiotów turystycznych do tworzenia innowacyjnych rozwiązań, umożliwienie dokonywania wyboru podróżowania w sposób przyjazny dla środowiska, a także pomoc przedsiębiorstwom w zmniejszeniu ich wpływu na środowisko.
- Wykorzystanie roli rządu jako katalizatora transformacji ekologicznej oraz zorganizowanie infrastruktury turystycznej finansowanej lub zamawianej ze środków publicznych, aby przyczynić się do rozwoju turystyki odpornej na zmiany środowiska i klimatu.

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Wykorzystywanie zarówno w formie cyfrowej jak i papierowej treści zawartych w niniejszym dokumencie podlega warunkom określonym na stronie <http://www.oecd.org/termsandconditions>.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

From:
OECD Tourism Trends and Policies 2022

Access the complete publication at:
<https://doi.org/10.1787/a8dd3019-en>

Please cite this chapter as:

OECD (2022), "Streszczenie", in *OECD Tourism Trends and Policies 2022*, OECD Publishing, Paris.

DOI: <https://doi.org/10.1787/ce7ecf66-pl>

This work is published under the responsibility of the Secretary-General of the OECD. The opinions expressed and arguments employed herein do not necessarily reflect the official views of OECD member countries.

This document, as well as any data and map included herein, are without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area. Extracts from publications may be subject to additional disclaimers, which are set out in the complete version of the publication, available at the link provided.

The use of this work, whether digital or print, is governed by the Terms and Conditions to be found at <http://www.oecd.org/termsandconditions>.